

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือน ” ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยศึกษาข้อมูลจากเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นที่1 (พึ่งตนเอง) ในปีพ.ศ 2552 จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสำนักงานสาขาแม่โจ้ ได้แก่ ชุมชนบ้านสันป่าสัก ตำบลสันทรายหลวง ชุมชนเมืองวะ ตำบลเมืองเด่น ชุมชนร้องเม็ง ตำบลหนองแห้ง จำนวนทั้งสิ้น 92 ครัวเรือน ซึ่งเกษตรกรอีก 12 ครัวเรือนเสียชีวิต และย้ายถิ่นที่อยู่ ไม่สามารถติดต่อได้ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำมาเสนอเป็น 6 ตอนด้วยกันคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นที่1 (พึ่งตนเอง) ในปีพ.ศ. 2552 จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานสาขาแม่โจ้ ได้แก่ ตำบลสันทรายหลวง ตำบลเมืองเด่น และตำบลหนองแห้ง

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือน

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ในการไม่จัดทำบัญชีครัวเรือน สำหรับผู้ที่ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นที่1 (พึ่งตนเอง)ในปีพ.ศ. 2552 จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานสาขาแม่โจ้ ได้แก่ ตำบลสันทรายหลวง ตำบลเมืองเส้น และตำบลหนองแห้ง

จากการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นที่1 (พึ่งตนเอง)ในปีพ.ศ. 2552 จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานสาขาแม่โจ้ ได้แก่ ตำบลสันทรายหลวง ตำบลเมืองเส้น และตำบลหนองแห้ง แสดงผลดังตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ชาย	40	43.5
หญิง	52	56.5
รวม	92	100

จากตารางที่ 1 พบว่า เกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.5 รองลงมาเป็นเพศชาย ร้อยละ 43.5

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
31 - 40	3	3.3
41 - 50	25	27.2
51 – 60 ปีขึ้นไป	64	69.5
รวม	92	100

ค่าเฉลี่ยอายุเท่ากับ 55.85 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.21 ปี

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ มีช่วงอายุ 51 - 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 69.5 อันดับรองลงมามีช่วงอายุ 41 - 50 คิดเป็นร้อยละ 27.2 และเกษตรกรมีช่วงอายุ 31 - 40 คิดเป็นร้อยละ 3.3 โดยเกษตรกรมีอายุมากที่สุดคือ 80 ปี และอายุน้อยที่สุด 33 ปี

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจำแนกตามสถานภาพของเกษตรกร

สถานภาพ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
โสด	7	7.6
สมรส	69	75.0
หย่าร้าง	5	5.4
หม้าย	11	12.0
รวม	92	100

จากตารางที่ 3 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 69 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมามีสถานภาพหม้าย คิดเป็นร้อยละ 12 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 7.6 และสถานภาพหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 5.4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจำแนกตามระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ไม่ได้เข้ารับการศึกษ	4	4.3
ประถมศึกษา	67	72.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	10	10.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	2	2.2
ปวท. หรือ ปวส.	3	3.3
ปริญญาตรี	6	6.5
รวม	92	100

จากตารางที่ 4 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ จบการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 72.8 รองลงมา จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 10.9 ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 6.5 ไม่ได้เข้ารับการศึกษ คิดเป็นร้อยละ 4.3 ระดับปวท.หรือปวส. คิดเป็นร้อยละ 3.3 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช. คิดเป็นร้อยละ 2.2

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพหลักของเกษตรกร

อาชีพหลัก	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ทำไร่ และ ทำสวน	20	21.7
ทำนา	42	45.7
ค้าขาย	5	5.4
อื่น ๆ	25	27.2
รวม	92	100

อื่น ๆ ได้แก่ รับราชการ ทำหม รับจ้าง แม่บ้าน ขับรถ เย็บผ้า และเลี้ยงสัตว์

จากตารางที่ 5 เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือทำนา โดยเป็นนาปี และนาปี้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมาประกอบอาชีพอื่นๆ (นอกภาคการเกษตร ได้แก่ รับราชการ ทำหม รับจ้าง แม่บ้าน ขับรถ เย็บผ้า และอาชีพในภาคเกษตรกรรม ได้แก่ เลี้ยงสัตว์) คิดเป็นร้อยละ 27.2 ประกอบอาชีพทำไร่ และทำสวน คิดเป็นร้อยละ 21.7 และเกษตรกรประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 5.4

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพเสริมของเกษตรกร

อาชีพหลัก	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
รับจ้าง	29	31.5
ค้าขาย	10	10.9
ถักลายผ้า	2	2.2
เลี้ยงสัตว์	3	3.3
ปลูกผักสวนครัว	3	3.3
เกษตรกร	2	2.2
เล่นดนตรี	1	1.1
รับเหมาก่อสร้าง	1	1.1
ไม่มีอาชีพเสริม	41	44.4
รวม	92	100

จากตารางที่ 6 พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ประกอบอาชีพเสริม คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาประกอบอาชีพเสริม ได้แก่ อาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมาได้แก่อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 10.9 อันดับที่ 4 ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ และ ปลูกผักสวนครัว คิดเป็นร้อยละ 3.3 เกษตรกรและถักลายผ้า คิดเป็นร้อยละ 2.2 ลำดับสุดท้ายได้แก่ เล่นดนตรีและรับเหมาก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 1.1

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจำแนกตามระดับรายได้ของเกษตรกร

รายได้เกษตรกร (บาท)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1 – 50,000	49	53.3
50,001 – 100,000	21	22.8
100,001 – 200,000	14	15.2
200,001 ขึ้นไป	8	8.7
รวม	92	100

ค่าเฉลี่ยรายได้เกษตรกรเท่ากับ 82,539.13 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 88,166.40 บาท

จากตารางที่ 7 เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 1 - 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 50,001 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.8 รายได้ระหว่าง 100,001 - 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.2 รายได้ 200,001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.7 ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีรายได้มากที่สุด 420,000 บาท และน้อยที่สุด คือ ไม่มีรายได้จากการเกษตรเลย โดยเกษตรกรรายนั้นปัจจุบันประกอบอาชีพอื่นนอกภาคการเกษตร

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจำแนกตามระดับรายได้ของเกษตรกร
ที่มาจากภาคการเกษตร

รายได้ภาคการเกษตร(บาท)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1 – 50,000	45	68.2
50,001 – 100,000	12	18.2
100,001 – 200,000	6	9.1
200,001 ขึ้นไป	3	4.5
รวม	66	100

ค่าเฉลี่ยรายได้ภาคการเกษตรของเกษตรกรเท่ากับ 46,363.04 บาท

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 63,335.89 บาท

หมายเหตุ *เกษตรกรอีก 26 ราย ปัจจุบันไม่มีรายได้ภาคการเกษตร

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับรายได้ของเกษตรกรที่มาจากภาคการเกษตรส่วนใหญ่
คือระดับรายได้ 1 - 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.2 รองลงมาได้แก่ ระดับรายได้ 50,001 - 100,000
บาท คิดเป็นร้อยละ 18.2 ระดับรายได้ 100,001 - 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.1 ระดับรายได้
200,001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.5 ตามลำดับ โดยรายได้ภาคการเกษตรมากที่สุด คือ 400,000 บาท
และน้อยที่สุด คือ ไม่มีรายได้ภาคการเกษตรเลย

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจำแนกตามระดับหนี้สิน

ของเกษตรกร

หนี้สินเกษตรกร (บาท)	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
0	23	25
1 – 50,000	34	37
50,001 – 100,000	16	17.4
100,001 – 200,000	7	7.6
200,001 ขึ้นไป	12	13
รวม	92	100

ค่าเฉลี่ยหนี้สินของเกษตรกรเท่ากับ 117,385.87 บาท

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 423,413.35 บาท

จากตารางที่ 9 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินอยู่ในระดับ 1 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมา ไม่มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 25 ระดับหนี้สินเกษตรกรช่วง 50,001 – 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.4 หนี้สินอยู่ระดับ 100,001 – 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.6 หนี้สินอยู่ในระดับ 200,001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13 โดยหนี้สินสูงที่สุดของเกษตรกรคือ 400,000 บาท และน้อยที่สุดของระดับหนี้สิน คือ เกษตรกรไม่มีหนี้สินเลย

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
จำนวนสมาชิก	3.97	1.25

จากตารางที่ 10 พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.25

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจำแนกตามเพศสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร

เพศของในครัวเรือน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
ชาย	2.07	0.95
หญิง	1.90	0.98

จากตารางที่ 11 พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนค่าเฉลี่ยเป็นเพศชายเท่ากับ 2.07 ส่วนเบี่ยงเบนจำนวน 0.95 รองลงมาเป็นเพศหญิง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร

การประกอบอาชีพในครัวเรือน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
ทำงาน	2.89	1.1
ไม่ทำงาน	0.68	0.92
ศึกษา	0.48	0.67

จากตารางที่ 12 พบว่าการประกอบอาชีพในครัวเรือนทำงานมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 ส่วนเบี่ยงเบนเท่ากับ 1.1 รองลงมาได้แก่ ไม่ทำงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 และกำลังศึกษาค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร

การทำบัญชีครัวเรือน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ทำ	43	46.7
ไม่ทำ	49	53.3
รวม	92	100

จากตารางที่ 13 พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทำบัญชีครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.3 และ มีการทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 46.7

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของความต่อเนื่องในการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรที่ทำบัญชีครัวเรือน

ความต่อเนื่อง	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ต่อเนื่อง	22	51.2
ไม่ต่อเนื่อง	21	48.8
รวม	43	100

จากตารางที่ 14 พบว่าเกษตรกรที่มีการทำบัญชีครัวเรือน มีการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 51.2 มีการทำบัญชีครัวเรือนไม่ต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 48.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของความต่อเนื่องในการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรที่ทำบัญชีครัวเรือน

การทำบัญชีในปัจจุบัน	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ทำอยู่	20	90.9
ไม่ได้ทำแล้ว	2	9.1
รวม	22	100

จากตารางที่ 15 พบว่าเกษตรกรที่มีการทำบัญชีครัวเรือน มีการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบันก็ยังมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอยู่ คิดเป็นร้อยละ 90.9 และทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันไม่ได้ทำแล้ว คิดเป็นร้อยละ 9.1

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกรมีการทำบัญชีครัวเรือนไม่ต่อเนื่องมีการทำบัญชีครัวเรือนล่าสุดเมื่อ

ปีที่ทำบัญชีครัวเรือนล่าสุด	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ปี 2553	2	100
รวม	2	100

จากตารางที่ 16 พบว่าเกษตรกรที่มีการทำบัญชีครัวเรือน แต่ไม่ต่อเนื่องมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ล่าสุดเมื่อ ปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือน

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ในการทำบัญชีครัวเรือน และได้กำหนดค่าคะแนนของคำถามดังนี้

น้อยที่สุด	มีค่า	1	คะแนน
น้อย	มีค่า	2	คะแนน
ปานกลาง	มีค่า	3	คะแนน
มาก	มีค่า	4	คะแนน
มากที่สุด	มีค่า	5	คะแนน

จากนั้นนำคะแนน ของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลที่ระบุมาคำนวณน้ำหนัก ค่าเฉลี่ยในแต่ละปัจจัย โดยมีเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย		ระดับความเห็น
4.51 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

ในเกณฑ์การศึกษาค้นคว้าได้ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

(บุญชม ศรีสะอาด, 2543 ก:101)

ตารางที่ 17 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือน

ปัจจัยที่มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือน	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปรความหมาย
1. ปัจจัยด้านบุคคล			
การทำบัญชีครัวเรือนมีความจำเป็นต่ออาชีพเกษตรกร	3.95	0.69	มาก
ความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือนของตัวเกษตรกร	3.47	0.63	ปานกลาง
การมีสมาชิกในครัวเรือนสนับสนุนให้มีการทำบัญชีครัวเรือน	3.53	0.63	มาก
การมีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเดียวกันสนับสนุนให้มีการทำบัญชีครัวเรือน	3.26	0.82	ปานกลาง
ความเชื่อมั่นต่อประโยชน์จากการทำบัญชีครัวเรือน	3.86	0.77	มาก
ขั้นตอนในการทำบัญชีครัวเรือนที่ไม่ยุ่งยาก	3.30	0.89	ปานกลาง
2. ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน			
ภาระหนี้สินของครัวเรือน	2.93	0.96	ปานกลาง
แรงผลักดันที่ต้องการชำระหนี้ให้ได้ตรงตามกำหนดเวลา	3.28	0.83	ปานกลาง
แรงผลักดันที่ต้องการวางแผนเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น	3.56	0.70	มาก
แรงผลักดันที่ต้องการให้มีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเหมาะสมและลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือยได้	3.63	0.66	มาก
แรงผลักดันที่ต้องการให้ครัวเรือนมีเงินออมมากขึ้น	3.70	0.71	มาก
แรงผลักดันที่ต้องการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	3.72	0.77	มาก

ตารางที่ 17 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือน (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือน	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปรความหมาย
3. ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ			
การส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและจัดฝึกอบรมในการทำบัญชีครัวเรือนแก่เกษตรกรจากธนาคารผู้ปล่อยกู้	3.53	0.77	มาก
การส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและจัดฝึกอบรมในการทำบัญชีครัวเรือนแก่เกษตรกรจากหน่วยงานภาครัฐ	3.30	0.94	ปานกลาง
การให้คำปรึกษาและคำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาในการทำบัญชีครัวเรือนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.51	0.91	มาก
การชี้แนะให้เกษตรกรทราบถึงประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือนจากหน่วยงานที่เข้าไปสนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือน	3.47	0.83	ปานกลาง
การประชาสัมพันธ์ถึงข่าวสารเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนจากภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ	3.26	1.00	ปานกลาง
การให้การสนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ	3.37	0.98	ปานกลาง
การติดตามผลการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ	3.30	1.04	ปานกลาง

จากตารางที่ 17 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือน มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือน ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยด้านบุคคลมีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย ในการทำบัญชีครัวเรือน ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 โดยในรายละเอียดพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือนเรียงจากมากไปน้อย คือ การทำบัญชีครัวเรือนมีความจำเป็นต่ออาชีพเกษตรกร มีผลในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) รองลงมาคือ ความเชื่อมั่นต่อประโยชน์จากการทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) การมีสมาชิกในครัวเรือนสนับสนุนทำให้มีการทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) ความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือนของตัวเกษตรกร มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$) ขั้นตอนในการทำบัญชีครัวเรือนที่ไม่ยุ่งยาก มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$) การมีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเดียวกันสนับสนุนให้มีการทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$)

ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนมีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย ในการทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 โดยในรายละเอียดพบว่า ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนที่มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือนเรียงจากมากไปน้อย คือ แรงผลักดันที่ต้องการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีผลในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$) อันดับรองลงมาได้แก่ แรงผลักดันที่ต้องการให้ครัวเรือนมีเงินออมมากขึ้น มีผลในระดับ ระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) แรงผลักดันที่ต้องการให้มีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเหมาะสม และลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือยได้ มีผลในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) แรงผลักดันที่ต้องการวางแผนเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น มีผลในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) แรงผลักดันที่ต้องการชำระหนี้ให้ได้ตรงตามกำหนดเวลา มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.28$) ภาระหนี้สินของครัวเรือนมีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.93$)

ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย ในการทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 โดยในรายละเอียดพบว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ ที่มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือนเรียงจากมากไปน้อย คือ การส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและจัดฝึกอบรมในการทำบัญชีครัวเรือนแก่เกษตรกรจากธนาคารผู้ปล่อยกู้ มีผลในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) อันดับรองลงมาได้แก่ การใช้คำปรึกษาและคำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาในการทำบัญชีครัวเรือนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีผลในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) การชี้แนะให้เกษตรกรทราบถึงประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือนจากหน่วยงานที่เข้าไปสนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$) การให้การสนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) การติดตามผลการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐมีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$) การส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและจัดฝึกอบรมในการทำบัญชีครัวเรือนแก่เกษตรกรจากหน่วยงานภาครัฐ มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$) การประชาสัมพันธ์ถึงข่าวสารเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนจากภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ในการทำบัญชีครัวเรือน

จากการศึกษาปัญหาของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ในการทำบัญชีครัวเรือน และได้กำหนดค่าคะแนนของคำถามดังนี้

น้อยที่สุด	มีค่า	1	คะแนน
น้อย	มีค่า	2	คะแนน
ปานกลาง	มีค่า	3	คะแนน
มาก	มีค่า	4	คะแนน
มากที่สุด	มีค่า	5	คะแนน

จากนั้นนำคะแนน ของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลที่ระบุมาคำนวณน้ำหนัก ค่าเฉลี่ยในแต่ละปัจจัย โดยมีเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย		ระดับความเห็น
4.51 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

ในเกณฑ์การศึกษาค้นคว้าได้ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

(บุญชม ศรีสะอาด, 2543 ก:101)

ตารางที่ 18 ปัญหา ในการทำบัญชีครัวเรือน

ปัญหาของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือน	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปรความหมาย
ความสามารถในการเขียนหนังสือทำให้ไม่สามารถบันทึกบัญชีครัวเรือนได้	2.47	0.93	น้อย
ความรู้ ความเข้าใจของตนเองในการทำบัญชีครัวเรือน	3.14	0.99	ปานกลาง
ใช้ระยะเวลาในการทำบัญชีครัวเรือน	2.37	0.85	น้อย
การขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ในการทำบัญชีครัวเรือน	2.02	1.08	น้อย
การไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของบัญชีครัวเรือน	2.81	1.03	ปานกลาง
การขาดแรงจูงใจในการทำบัญชีครัวเรือน	2.95	0.95	ปานกลาง
ความยุ่งยากในการทำบัญชีครัวเรือนโดยมองว่าเป็นภาระ	2.74	0.90	ปานกลาง
ความสับสนในการบันทึกรายได้และรายจ่ายต่างๆ ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.72	0.93	ปานกลาง
ความไม่ต่อเนื่องของการสนับสนุนจากภาครัฐต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.30	1.04	ปานกลาง
ความคิดพลาดจากการบันทึกรายการและการคำนวณที่เกิดขึ้นในการทำบัญชีครัวเรือน	2.93	1.06	ปานกลาง
การขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครัวเรือน	2.65	1.07	ปานกลาง
การไม่มีผู้ตรวจสอบความถูกต้องในการทำบัญชีครัวเรือนให้แก่เกษตรกร	2.84	1.07	ปานกลาง
การที่ไม่สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการทำบัญชีครัวเรือนไปประยุกต์ใช้ประโยชน์	2.86	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 18 พบว่า ปัญหาของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 โดยในรายละเอียดพบว่า ปัญหาของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือนเรียงจากมากไปน้อย คือความไม่ต่อเนื่องของการสนับสนุนจากภาครัฐต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนมีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$) อันดับรองลงมาได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของตนเองในการทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$) การขาดแรงจูงใจในการทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.95$) ความคิดพลาดจากการบันทึกรายการและการคำนวณ

ที่เกิดขึ้นในการทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับปานกลาง($\bar{x} = 2.93$) การที่ไม่สามารถนำข้อมูลที่
 ได้จากการทำบัญชีครัวเรือนไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ มีผลในระดับปานกลาง($\bar{x} = 2.86$) การไม่มี
 ผู้ตรวจสอบความถูกต้องในการทำบัญชีครัวเรือนให้แก่เกษตรกร มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.84$) การไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.81$) ความยุ่งยากในการทำบัญชีครัวเรือนโดยมองว่าเป็นภาระ มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.74$) ความสับสนในการบันทึกรายได้และรายจ่ายต่างๆ ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนมีผล ใน
 ระดับปานกลาง($\bar{x} = 2.72$) การขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครัวเรือน มีผลในระดับ ปาน
 กลาง($\bar{x} = 2.65$) ความสามารถในการเขียนหนังสือทำให้ไม่สามารถบันทึกบัญชีครัวเรือนได้ มีผล
 ในระดับน้อย($\bar{x} = 2.47$) ใช้ระยะเวลาในการจัดทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับน้อย ($\bar{x} =$
 2.37) การขาดแคลนอุปกรณ์ในการทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับน้อย($\bar{x} = 2.02$)

ข้อเสนอแนะ จากเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือน ที่มีการจัดทำ บัญชีครัวเรือน

จากการศึกษาข้อเสนอแนะอื่นๆ ของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
 ในการทำบัญชีครัวเรือนที่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะ
 ดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐควรเข้ามาช่วยสนับสนุนการจัดทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากปัจจุบัน
 พบว่ามีเพียงธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้ามาให้การสนับสนุน โดยมีการ
 อบรมแก่กลุ่มเกษตรกรเป็นอย่างดี ทำให้เกิดความเข้าใจในบัญชีครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 29.4
 ข้อเสนอแนะอันดับรองลงมาของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชี
 ครัวเรือน ที่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่าสาเหตุในการไม่ทำบัญชีครัวเรือนเป็นเพราะเกษตรกร
 ไม่มีเวลา ไม่ค่อยสนใจ และลืมโดยเสนอแนะต่อไปว่าควรมีการพัฒนาให้เข้าใจง่าย คิดเป็นร้อยละ
 23.4 นอกจากนี้ยังเสนอแนะว่าควรมีการปลูกฝังชาวบ้านและเกษตรกรให้เห็นความสำคัญของการ
 ทำบัญชีครัวเรือน สร้างลักษณะนิสัยการใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น โดยอยากให้เกษตรกรทุกคนทำ
 เหมือนกัน คิดเป็นร้อยละ 17.7 การทำบัญชีครัวเรือนช่วยให้รับรู้เรื่องของการใช้จ่ายของเราและ
 ครอบครัวที่ส่งผลต่อการลดหนี้ได้ ทั้งยังทำให้ทราบรายได้หลัก รายได้เสริม คิดเป็นร้อยละ 11.8
 เห็นว่าควรมีการให้สิ่งของจูงใจในการทำบัญชีครัวเรือนด้วย ร้อยละ 5.9 เกษตรกรอยากให้ธนาคาร
 เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเข้ามาอบรมต่อเนื่องประมาณ 2 – 3 เดือนครั้ง ร้อยละ 5.9
 และลำดับสุดท้ายเกษตรกรให้ข้อเสนอแนะว่า ควรแนะนำในการลดค่าใช้จ่ายให้กับเกษตรกรด้วย
 เช่นค่าปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และต้นทุนการปลูกต่าง ๆ ร้อยละ 5.9

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ในการไม่ทำบัญชีครัวเรือน
สำหรับผู้ที่ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ในการไม่
ทำบัญชีครัวเรือน และได้กำหนดค่าคะแนนของคำถามดังนี้

น้อยที่สุด	มีค่า	1	คะแนน
น้อย	มีค่า	2	คะแนน
ปานกลาง	มีค่า	3	คะแนน
มาก	มีค่า	4	คะแนน
มากที่สุด	มีค่า	5	คะแนน

จากนั้นนำคะแนน ของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลที่ระบุมาคำนวณน้ำหนัก ค่าเฉลี่ย
ในแต่ละปัจจัย โดยมีเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย		ระดับความเห็น
4.51 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

ในเกณฑ์การศึกษาค้นคว้าได้ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

(บุญชม ศรีสะอาด, 2543 ก:101)

ตารางที่ 19 ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการไม่จัดทำบัญชีครัวเรือน สำหรับผู้ที่ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ทำบัญชีครัวเรือน	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปรความหมาย
1. ปัจจัยด้านบุคคล			
ไม่มีผู้จัดทำบัญชีครัวเรือน	3.04	1.12	ปานกลาง
ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของตัวเกษตรกร	2.84	1.09	ปานกลาง
ไม่มีสมาชิกในครัวเรือนสนับสนุนให้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.45	1.06	น้อย
ไม่เชื่อมั่นต่อประโยชน์จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.78	1.05	ปานกลาง
ไม่มีความจำเป็นในการจัดทำบัญชีครัวเรือน	2.92	1.04	ปานกลาง
2. ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน			
ภาระหนี้สินในครัวเรือนไม่มากจึงไม่จัดทำบัญชีครัวเรือน	2.88	1.07	ปานกลาง
รายการรับ - จ่ายมีน้อย	3.00	0.98	ปานกลาง
ไม่มีแรงผลักดันที่ต้องการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	2.74	0.97	ปานกลาง
3. ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐ			
ไม่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำปรึกษาและคำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาในการจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.31	1.08	ปานกลาง
ภาครัฐไม่มีการชี้แนะให้เกษตรกรทราบถึงประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง	3.24	1.09	ปานกลาง
ภาครัฐไม่มีการสนับสนุนการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง	3.18	1.09	ปานกลาง
ภาครัฐไม่มีการติดตามผลการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง	3.24	1.09	ปานกลาง

จากตารางที่ 19 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการไม่ทำบัญชีครัวเรือน มีผลอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยด้านบุคคลมีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทรายในการไม่ทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 โดยในรายละเอียดพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการไม่ทำบัญชีครัวเรือนเรียงจากมากไปน้อย คือ ไม่มีผู้ทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.04$) รองลงมาคือ ไม่มีความจำเป็นในการจัดทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.92$) ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของตัวเกษตรกร มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.84$) ไม่เชื่อมั่นต่อประโยชน์จากการจัดทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.78$) ไม่มีสมาชิกในครัวเรือนสนับสนุนให้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.45$)

ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนมีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทรายในการไม่ทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 โดยในรายละเอียดพบว่า ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนที่มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือนเรียงจากมากไปน้อย คือ รายการรับ - จ่ายมีน้อย มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.00$) อันดับรองลงมาได้แก่ ภาระหนี้สินในครัวเรือนไม่มากจึงไม่จัดทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.88$) ไม่มีแรงผลักดันที่ต้องการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.74$)

ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทรายในการไม่ทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 โดยในรายละเอียดพบว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ ที่มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือนเรียงจากมากไปน้อย คือ ไม่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำปรึกษาและคำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาในการจัดทำบัญชีครัวเรือน มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$) อันดับรองลงมาได้แก่ ภาครัฐไม่มีการชี้แนะให้เกษตรกรทราบถึงประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$) ภาครัฐไม่มีการติดตามผลการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง มีผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$) ภาครัฐไม่มีการสนับสนุนการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง มีผลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$)

ข้อเสนอแนะ จากเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือน ที่ไม่มีการทำบัญชีครัวเรือน

จากการศึกษาข้อเสนอแนะอื่นๆ ของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือนที่ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ ควรมีการพัฒนาบัญชีครัวเรือนให้เข้าใจง่าย เนื่องจากคิดว่ามีความละเอียดที่ยุ่งยาก และการไม่ทำบัญชีสาเหตุอื่นๆ นอกจากทั้ง 3 ด้านแล้ว ได้แก่ ไม่มีเวลา สุ่ม ไม่ค่อยสนใจในบัญชีครัวเรือนอีกด้วย ร้อยละ 33.4 นอกจากนี้ยังเห็นว่า ไม่ค่อยสนใจการทำบัญชีครัวเรือน เพราะเนื่องจากไม่มีเวลา ขาดหน่วยงานของรัฐเข้ามาช่วยสนับสนุนมีเพียงธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเท่านั้น ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือน และขาดคนทำบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 22.2 เท่ากัน

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

ในการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน และปัจจัยการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐมีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำบัญชีครัวเรือนโดยใช้การวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือน โดยการวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน และปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation) เป็นวิธีทางสถิติที่ใช้ศึกษาและคำนวณค่าวัดที่เรียกว่า ค่าสหสัมพันธ์เพื่อใช้บอกขนาดความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรต่างๆ โดยไม่ต้องระบุว่าตัวแปรใดเป็นตัวแปรอิสระ ตัวแปรใดเป็นตัวแปรตาม ค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณได้จะมีค่าระหว่าง -1 ถึง +1 เท่านั้น (วัชรภรณ์ สุริยาภิวัดน์, 2552 : 385) ซึ่งผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 20 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และการทำบัญชีครัวเรือน

ปัจจัยแต่ละด้าน	ค่า Correlation
1. ปัจจัยด้านบุคคล	0.526*
2. ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน	0.416*
3. ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ	0.082

หมายเหตุ *แสดงระดับนัยสำคัญที่ 0.01

จากตารางที่ 20 พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 0.50 (ประมาณ 0.30 ถึง 0.70) ถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยด้านบุคคล ค่า r คือ 0.526 ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน ค่า r คือ 0.416 ส่วนปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐถือว่ามีผลความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 0.00 (ประมาณ 0.30 และต่ำกว่า) ถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำ โดยที่ค่า r เท่ากับ 0.082 โดยที่เส้นตรงเป็นไปในทิศทาง

เดียวกัน ทั้ง 3 ปัจจัย ซึ่งอธิบายได้ว่า ถ้าค่าเฉลี่ยปัจจัยด้านบุคคลมีเพิ่มขึ้น 1 หน่วย มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือนเพิ่มขึ้น 0.526 หน่วย ถ้าค่าเฉลี่ยปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนมีเพิ่มขึ้น 1 หน่วย มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือนเพิ่มขึ้น 0.416 หน่วย และถ้าค่าเฉลี่ยปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐมีเพิ่มขึ้น 1 หน่วย มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือนเพิ่มขึ้น 0.082 หน่วย ดังนั้นปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลาง โดยที่ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐ มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือนในระดับต่ำ โดยที่ทั้ง 3 ปัจจัยล้วนแต่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ทำบัญชีครัวเรือนและไม่ทำบัญชีครัวเรือน

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยย่อยในแต่ละด้านสามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือนที่มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือน อยู่ในระดับปานกลาง คือปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ การทำบัญชีครัวเรือนมีความจำเป็นต่ออาชีพเกษตรกรรม ความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือนของตัวเกษตรกร การมีสมาชิกในครัวเรือนสนับสนุนให้มีการทำบัญชีครัวเรือน การมีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเดียวกันสนับสนุนให้มีการทำบัญชีครัวเรือน ความเชื่อมั่นต่อประโยชน์จากการทำบัญชีครัวเรือน ขั้นตอนในการทำบัญชีครัวเรือนที่ไม่ยุ่งยาก รวมไปถึง การไม่มีผู้จัดทำบัญชีครัวเรือน และไม่มี ความจำเป็นในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยนอกจากปัจจัยด้านบุคคลแล้ว จะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน เป็นอีกด้านหนึ่งที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลาง ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อยดังนี้ ภาระหนี้สินของครัวเรือน แรงผลักดันที่ต้องการชำระหนี้ให้ได้ตรงตามกำหนดเวลา แรงผลักดันที่ต้องการวางแผนเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น แรงผลักดันที่ต้องการให้มีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเหมาะสมและลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือยได้ แรงผลักดันที่ต้องการให้ครัวเรือนมีเงินออมมากขึ้น แรงผลักดันที่ต้องการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง รวมไปถึงรายการรับ – จ่ายมีน้อย อีกด้วย

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือน อยู่ในระดับน้อย คือ ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อยดังนี้ การส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและจัดฝึกอบรมในการทำบัญชีครัวเรือนแก่เกษตรกรจากธนาคารผู้ปล่อยกู้ การส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและจัดฝึกอบรมในการทำบัญชีครัวเรือนแก่เกษตรกรจากหน่วยงานภาครัฐ การให้คำปรึกษาและคำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาในการทำบัญชีครัวเรือนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การชี้แนะให้เกษตรกรทราบถึงประโยชน์ของการทำบัญชี

ครัวเรือนจากหน่วยงานที่เข้าไปสนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือน การประชาสัมพันธ์ถึงข่าวสารเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนจากภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ การให้การสนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ การติดตามผลการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ

จากการที่ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน และปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ มีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือน แสดงว่า หากค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านเพิ่มขึ้น จะทำให้การทำบัญชีเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ปัจจัยย่อยดังนี้การทำบัญชีครัวเรือนมีความจำเป็นต่ออาชีพ เกษตรกรรม ความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือนของตัวเกษตรกร การมีสมาชิกในครัวเรือน สนับสนุนให้มีการทำบัญชีครัวเรือน การมีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเดียวกันสนับสนุนให้มีการทำบัญชีครัวเรือน ความเชื่อมั่นต่อประโยชน์จากการทำบัญชีครัวเรือน ขั้นตอนในการทำบัญชีครัวเรือนที่ไม่ยุ่งยาก รวมไปถึง การไม่มีผู้จัดทำบัญชีครัวเรือน และไม่มี ความจำเป็นในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยที่ หากค่าเฉลี่ยปัจจัยแต่ละปัจจัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้เกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่มีการทำบัญชีครัวเรือนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 0.526

ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน เป็นอีกด้านหนึ่งที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในการทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อยดังนี้ ภาระหนี้สินของครัวเรือน แรงผลักดันที่ต้องการชำระหนี้ให้ได้ตรงตามกำหนดเวลา แรงผลักดันที่ต้องการวางแผนเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น แรงผลักดันที่ต้องการให้มีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเหมาะสมและลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือยได้ แรงผลักดันที่ต้องการให้ครัวเรือนมีเงินออมมากขึ้น แรงผลักดันที่ต้องการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง รวมไปถึง รายการรับ – จ่ายมีน้อย หากค่าเฉลี่ยปัจจัยแต่ละปัจจัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ เกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่มีการทำบัญชีครัวเรือนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 0.416

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่ ในการทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือน อยู่ในระดับน้อย คือ ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยย่อยดังนี้ การส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและจัดฝึกอบรมในการทำบัญชีครัวเรือนแก่เกษตรกรจากธนาคารผู้ปล่อยกู้ การส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและจัดฝึกอบรมในการทำบัญชีครัวเรือนแก่เกษตรกรจากหน่วยงานภาครัฐ การให้คำปรึกษาและคำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาในการทำบัญชีครัวเรือนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การชี้แนะให้เกษตรกรทราบถึงประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือนจากหน่วยงานที่เข้าไปสนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือน การประชาสัมพันธ์ถึงข่าวสาร

เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนจากภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ การให้การสนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ การติดตามผลการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐหากค่าเฉลี่ยปีจายแต่ละปีจายเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้เกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีการทำบัญชีครัวเรือนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 0.082

นอกจากนี้ยังพบว่าการทำและไม่ทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกันตามอายุ การศึกษา อาชีพหลัก รายได้ และหนี้สินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 1 ปีจายด้านบุคคลมีความสัมพันธ์กับการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

H_0 : ปีจายด้านบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

H_1 : ปีจายด้านบุคคล มีความสัมพันธ์กับการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

จากตารางที่ 20 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ของปีจายด้านบุคคลคือ 0.526 มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง(ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2550 : 314) จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 สรุปได้ว่าปีจายด้านบุคคล มีความสัมพันธ์กับการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

สมมติฐานที่ 2 ปีจายด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

H_0 : ปีจายด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

H_1 : ปีจายด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

จากตารางที่ 20 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ของปีจายด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน คือ 0.416 มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง(ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2550 : 314) จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 สรุปได้ว่า ปีจายด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ มีความสัมพันธ์กับการทำบัญชีครัวเรือน ของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

H_0 : ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ ไม่มีความสัมพันธ์กับการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

H_1 : ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ มีความสัมพันธ์กับการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

จากตารางที่ 20 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ของปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ คือ 0.082 มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ(ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550 : 314) จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่